

KH 13.5.2019 § 73
KV 25.6.2019 § 19

POSION KUNNAN KONSERNIOHJE

SISÄLLYSLUETTELO

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	3
2. Soveltamisala	3
3. Konserniohjeen sitovuus.....	3
4. Kunnan toimielinten toimivallanjako.....	3
5. Edustajat tytäryhteisöjen hallintoelimissä	5
6. Talous.....	5
6.1 Toiminnan ja talouden raportointi.....	5
6.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi.....	6
6.3 Konsernin sisäiset palvelut.....	7
7. Keskitetyt konsernitoiminnot.....	7
7.1 Hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet.....	6
7.2 Henkilöstöpolitiikka.....	6
8. Viestintä.....	8
9. Ennakkolupamenettely	8
10. Kokouspalkkiot	8

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet Posion kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen hyvälle hallintotavalle ja raportoinnille sekä omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on selkeyttää vastuita ja yhdenmukaistaa menettelyt yhtiöiden välillä ja varmistaa, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen ja johtamis- ja hallintokäytäntöjen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen sekä kunnan konsernin jäsenistä saaman tiedon laadun parantamiseen. Lisäksi konserniohjeella tehostetaan yhteisöjen välistä tiedonkulkua, varmistetaan tulostietojen oikeellisuus sekä riittävä sisäinen valvonta.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Tytäryhteisöksi katsotaan osakeyhtiö, säätiö tai muu sellainen yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Vuosittain kunnan talousarviossa ja tilinpäätöksessä todetaan konserniin kuuluvat yhteisöt ja kunnan omistusosuus/osuus määräysvallasta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisön yhtiökokouksessa tai hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Konserniohjetta noudatetaan tytäryhteisössä, jollei sitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

3. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet.

Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

4. Kunnan toimielinten toimivallanjako

Valtuusto

- päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista
- hyväksyy konsernitalinpäätöksen
- hyväksyy konserniohjeen
- nimeää kunnan edustajat kuntayhtymien valtuustoihin / yhtymäkokouksiin
- päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (KuntaL 14 §). Valtuusto ohjaa siten perusteista päättäessään

sitovasti kunnanhallitusta sen hoitaessa hallinnon ja talouden vastuutehtävää ja toiminnan johtotehtävää. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista. Perusteet koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja tilivelvollisia viranhaltijoita sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa.

Konsernijohto

Konsernijohtolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä (Kuntal 48 §).

Kunnanhallitus

- ohjaa kuntakonsernia antamalla konsernitason toimintaohjeet ja -periaatteet sekä konserniohjetta yksityiskohtaisemmat ohjeet
- valitsee kunnan edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiö- ja tarvittaessa myös muihin kokouksiin
- antaa tarvittaessa ohjeet kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, ellei ohjeiden antamista ole hallintosäännöllä annettu kunnan muulle viranomaiselle
- seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kunnan tilinpäätöksen yhteydessä

Kunnanjohtaja

- Kunnanjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus tytäryhtiöiden hallituksen kokouksissa
- johtaa kunnanhallituksen alaisena konsernipolitiikkaa
- vastaa konserniohjeen mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle
- vastaa konserniohjetta yksityiskohtaisempien ohjeiden valmistelusta sekä seuraa tytäryhteisöjen toimintaa, taloudenhoitoa ja konserniohjeen soveltamista.

Kunnan edustajat

- toimivat tytäryhteisöjen hallintoelimissä siten, että valtuuston yhteisölle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan
- vastaavat toimialaansa kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seurannasta ja tekevät tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia sekä raportoivat tarvittaessa konsernijohtolle.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida kuntakonsernia koskevien tavoitteiden asetteluja. Kunnan tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä huolehtiminen.

Tilintarkastaja

Tilintarkastaja tarkastaa konsernitilinpäätöksen, joka sisältää seuraavat osat:

- konsernituloslaskelma
- konsernitase
- rahoituslaskelma
- liitetiedot ja

antaa lausunnon, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

5. Edustajat tytäryhteisöjen hallintoelimissä

Omistajan keskeisiä vaikuttamismuotoja yhteisön toimintaan on edustajien valitseminen yhteisön hallinto- ja päätöksentekuelimiin. Edustajien valinnassa otetaan huomioon taito ja kyky arvioida johdon toimintaa sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista.

Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallitus valitsee ohjauksessaan olevan yhteisön yhtiökokousedustajan tai muun vastaavan kokouksen edustajan ja varaedustajan sekä antaa tälle tarvittavat ohjeet. Yhtiökokousedustajan tulee olla viranhaltija. Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeita kuntaa eri yhteisöjen hallintoelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

Yhteisöjen hallitusten jäseniltä edellytetään riittävää liiketaloudellista ja yhteisön toimialueen tuntemusta. Merkittävimpien tytäryhteisöjen hallituksissa tulee olla konsernijohtoon edustus.

Toimielinten jäsenten tulee toiminnassaan ottaa huomioon tytäryhteisöjen edun ohella konsernin kokonaisuus.

6. Talous

6.1. Toiminnan ja talouden raportointi

Kaikkien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Konsernin yhteisöjen on järjestettävä kirjanpitoa siten, että kunta voi laatia kuntalain edellyttämän konsernitilinpäätöksen sille määrätyssä ajassa.

Konsernin yhteisöt toimittavat konsernitilinpäätöksen laatimista varten tarvittavat tiedot kunnan taloushallintoon talouspalvelujen ohjeistuksen mukaisesti. Kunnan tulee laatia

konsernitilinpäätös, joka sisältää konsernitaseen, -tuloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetietoineen.

Kunnan tilintarkastaja nimetään myös tytäryhteisön tilintarkastajaksi, ellei tytäryhteisö perustellusti muuta päätöstä. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa ja saada tätä varten tarvittavat tiedot. Konserniyhtiöiden tilintarkastusta koskevat yhtiöjärjestyksen määräykset on muutettava sellaisiksi, että ne mahdollistavat kunnan käyttämän tilintarkastusyhteisön valinnan yhtiön tilintarkastajaksi.

Posion kuntakonserniin kuuluvan yhtiön tai yhteisön tulee toimittaa Posion konsernijohtolle:

- toimintasuunnitelmat ja talousarviot
- tilinpäätökset, tilintarkastuskertomukset ja välitilinpäätökset sekä pyydettyäessä
- kokousten esityslistat ja pöytäkirjat,
- yhteisön toiminnan ja tuloksen seurantaraportit

Raportointi on lisäksi välttämätöntä aina, kun yhteisön toiminnassa on havaittavissa olennaisia poikkeamia kunnan määrittämistä tavoitteista.

Kunnanhallituksen tulee osavuosikatsauksen yhteydessä saattaa valtuuston tietoon konserniraportti.

6.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi

Tilivelvolliset ovat vastuussa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuudesta.

Kunnanhallituksen tulee raportoida kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Lisäksi tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan kuntajaoston yleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohtolle tytäryhteisöjen merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä yhteisön toimintakertomuksessa vuosittain ja tarvittaessa myös osavuosikatsauksessa. Mikäli tytäryhteisössä havaitaan tilikaudella uusia ja merkittäviä riskejä, tulee niistä raportoida viipymättä konsernijohtolle. Lisäksi tulee varmistaa, että raportoinnin perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnissa ja raportoinnissa noudatetaan kunnanvaltuuston hyväksymiä Posion kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita.

6.3 Konsernin sisäiset palvelut

Konserniyhtiöiden sekä kunnan ja konserniyhtiöiden välillä voidaan tarjota useita erilaisia palveluita, kuten hallintopalveluita tai varsinaiseen liiketoimintaan liittyviä palveluita. Siirtohinnoittelun on oltava markkinaehtoista. Tämä tarkoittaa sitä, että varmistutaan että konsernin sisäisten palveluliiketoimien ehdot vastaavat ehtoja, joista toisistaan riippumattomat osapuolet olisivat sopineet ja palveluita tarjoavalle konserniyhtiölle kertyy vastaava voitto, joka kertyisi riippumattomalle yhtiölle vastaavassa tilanteessa.

7. Keskitetyt konsernitoiminnot

7.1 Hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet

Kuntakonsernin tytäryhteisöjen hankintamenettelyissä noudatetaan julkisia hankintoja koskevien normien lisäksi soveltuvin osin Posion kunnan hankintaohjetta ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeita. Mikäli hankintaohje on ristiriidassa esimerkiksi erityisalojen hankintalain kanssa, noudatetaan erityisalojen hankintalakia. Posion kunnan pienhankintaohjetta ei tytäryhteisöissä tarvitse noudattaa.

Kuntakonsernin hankinnat ja omaisuuden luovutus on suoritettava hyvää hallintotapaa noudattaen. Hankintojen yhteydessä ei saa antaa eikä ottaa vastaan lahjoja, palvelusuorituksia tai muita palveluksia toimittajilta. Henkilökohtaisia hankintoja ei saa suorittaa kunnan hankintojen yhteydessä eikä käyttää kunnan hankintasopimuksia omaksi edukseen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hankintojen valmisteluun tai päätöksentekoon.

7.2 Henkilöstöpolitiikka

Konsernin yhteisöt noudattavat toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita.

Henkilöstön sisäinen liikkuvuus konsernin sisällä mahdollistetaan ja sitä tuetaan esimiestyössä.

Palkkauksessa ja muissa palvelussuhteen ehdoissa noudatetaan kunnan hyväksymiä periaatteita. Työn ja työsuoritusten vaativuus otetaan huomioon palkkausperusteissa ja suositaan kannustavia palkkausjärjestelmiä. Tulospalkkauksen käyttöönotto tytäryhtiössä edellyttää konsernijohtoon lupaa.

Johtaminen on avointa ja yhteistyöhön kannustavaa. Johtamisen tulee tukea henkilöstön osallistumista, luovuutta ja itsenäistä työtettä.

Kunnan järjestämä henkilöstökoulutustarjonta on myös konsernin käytettävissä

Toimitusjohtajan valinnassa on kuultava konsernijohtoa.

8. Viestintä

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ohjeen tulee pohjautua konserniohjeeseen. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja ja kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäädökset. Kunnanhallituksella ja muulla konsernijohtolla on oikeus saada edellä mainittu huomioiden tietoja konserniyhtiön toiminnasta.

9. Ennakkolupamenettely

Tytäryhteisöjen on ennakkoon hankittava konsernijohtoon suostumus seuraavissa asioissa:

- liiketoiminnan merkittävä ja poikkeuksellinen laajentaminen
- merkittävä tai poikkeuksellinen investointi
- yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- liiketoiminnan tai kiinteistön myyminen tai muu olennainen liiketoiminnan uudelleenjärjestely
- lainanotto tai vakuuden antaminen
- hakeutuminen selvitystilaan tai konkurssiin
- tuloksen käsittely ennen yhteisön hallituksen tilinpäätöskäsittelyä
- vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
- muu yhtiön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtuma.
- muuhun kuin yhtiön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat taikka epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen.
- periaatteellisesti tai taloudellisesti merkittävät sopimukset, merkittävät liiketoimintakaupat ja muun toiminnan laajakantoiset muutokset.
- Maa-alueisiin liittyvät maa- ja metsätalouden toimenpiteet

10. Kokouspalkkiot

Tytäryhteisön hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous. Hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille maksetaan kokouspalkkio. Posion kuntakonsernin tytäryhtiöissä hallituksen jäsenen kokouspalkkio on sama kuin Posion kunnanhallituksen voimassa oleva kokouspalkkio. Kokouspalkkio maksetaan kokouksen puheenjohtajalle 50 %:lla korotettuna. Hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenelle voidaan maksaa kunnanhallituksen erikseen päättämää vuosipalkkiota, jos yhtiön liiketoiminnan laatu, laajuus tai muu erityinen syy sitä edellyttää. Hallituksen jäsenet eivät voi olla osallisena tulospalkkio- ja muissa vastaavissa järjestelmissä.

Tiedot hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle viimeksi päättyneen tilikauden aikana maksettujen palkkojen ja palkkioiden perusteista sekä luontaisetujen määristä on ilmoitettava yhteisön toimintakertomuksessa.

Konsernijohto seuraa ja luo yhtenäisiä periaatteita noudatettavaksi tytäryhteisöjen toimitusjohtajien palkkauksessa ja muiden etujen myöntämisessä.

Tytäryhtiöt

Posion Vesi- ja Lämpö Oy, kunnan osuus yhtiöstä	99,831 %
Posion Kehitysyhtiö Oy, kunnan osuus yhtiöstä	97,95 %
Posion Taika-asunnot Oy	100,00 %

Tytäryhteisöt

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, osuus	3,80 %
Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä, osuus	3,80 %
Lapin liitto, osuus	1,78 %
LapIT, osuus	2,31 %
Itä-Lapin kuntayhtymä	17,84 %